

RUH SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE KLİNİK KARAR VERME

Prof. Dr. Sevim Buzlu, Uzm. Hemş. Gizem Şahin

RUH SAĞLIĞI KAVRAMI

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşayan insanlar yaşamlarında önlenebilen, ortaya çıktığında da başarılı bir şekilde tedavi edilebilen ruhsal sorunlarla boğuşmaktadırlar. Yoğun göç, işsizlik, yoksulluk, kültürel karmaşa, yaşlı nüfus artışı, ekonomik sorunlar ve güçlükler ve yaşlı nüfusun artması gibi nedenler kısaca sosyal, ekonomik ve politik değişimler ruh sağlığının etkilenmesine neden olmaktadır.

Tarihten günümüze kadar ruh sağlığının ne olduğu konusunda çeşitli tanımlamalar yapılmış, fakat kesin olarak tanımlamanın zor olduğu belirtilmiştir. İnsanlar, toplum içinde rollerini yerine getirebiliyor ve davranışları uygun ve uyumlu ise sağlıklı olarak; aksine, rol ve sorumluluklarını yerine getiremez ve uygunsuz davranışlar gösterirlerse, hasta olarak değerlendirilmişlerdir. Her toplumun sahip olduğu kültür; değer ve inançları önemli derecede etkilediğinden, ruh sağlığı alanında sağlık ve hastalık kavramları toplumlarda değişkenlik gösterebilmektedir. Ruh sağlığının evrensel bir tanımı yoktur. Genel olarak, insanların davranışları ruh sağlığı ile ilgili ipuçları sağlar. Her insanın değerlerine ve inançlarına bağlı olarak davranışlar hakkında görüşü ya da yorumu farklı olabileceğinden, ruh sağlığını tanımlamak zorlaşmaktadır.

Ruh sağlığı, birçok bileşenden oluşur ve birçok faktör ruh sağlığını etkileyebilir. Aynı zamanda bu faktörler birbirini de etkilediğinden, insanların ruh sağlığı; dinamik ya da sürekli değişen bir durumdur. İnsanın ruh sağlığını etkileyen faktörler; bireysel, kişilerarası ve sosyal/kültürel faktörler olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır.

- **Bireysel faktörler:** Biyolojik yapı, otonomi ve bağımsızlık, benlik saygısı, gelişim kapasitesi, zindelik, yaşamdan anlam bulma yeteneği, psikolojik sağlamlık, aidiyet duygusu, gerçeğe uyum, etkili baş etme ve stres yönetimi becerileri gibi faktörlerdir.

KAYNAKLAR

1. Videbeck SL (2014) Foundations of psychiatric-mental health nursing In Psychiatric-Mental Health Nursing, 6th Edition, Philadelphia, Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins, s. 2-3.
2. Dillon PM (2007) Approach to the mental health assesment In Nursing Health Assessment: A Critical Thinking, Case Studies Approach, 2nd Edition, Philadelphia, F.A. Davis Company, s. 112-143.
3. Townsend MC (2014) Biological implications In Essentials of Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice, 6th Edition, Philadelphia, F.A. Davis Company, s. 32-57.
4. Videbeck SL (2014) Neurobiologic theories and psychopharmacology In Psychiatric-Mental Health Nursing, 6th Edition, Philadelphia, Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins, s. 16-39.
5. Engin E (2014) Psikiyatrik ve psikososyal kuramlar ve kavramlar, İinde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bakım Sanatı. O am, E Engin (Eds) 1. Baskı, İstanbul, İstanbul Tıp Kitabevi, 23-55.
6. Videbeck SL (2014) Assesment In Psychiatric-Mental Health Nursing, 6th Edition, Philadelphia, Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins, s. 134-144.
7. Weber J, Kelley J (2010) Assessing mental status & psychosocial developmental level In Health Assessment In Nursing, 4th Edition, Philadelphia, Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins, s. 55-76.
8. Wilson SF, Giddens JF (2009) Mental health and mental status assesment In Health Assessment for Nursing Practice, 4th Edition, St. Louis, Mosby Elsevier, s. 65-79.
9. Townsend MC (2014) Appendix c In Essentials of Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice, 6th Edition, Philadelphia, F.A. Davis Company, s. 834-837.
10. Öztürk O, Uluşahin A (2014) Ruh Sağlığı Bozuklukları I, 12. Baskı, Ankara, Nobel Tıp Kitabevleri, s. 155-180.